

V **Filokaliji**, o kateri smo govorili in jo kot celoto predstavili pred dvema mesecema, je takoj za sv. Antonom Puščavnikom predstavljen **sv. Izaija Puščavnik**. Ime je sicer dobil po starozaveznem preroku, gre pa za egiptovskega meniha iz 4.-5. stol., ki je živel v puščavi Sketis. Vključuje se v verigo slavnih anahoretov: posreduje nauke svojih učiteljev, njegovi učenci posredujejo njegove nauke. Njegovi apoftegmatični izreki so zelo zgoščeni in zahtevajo pozorno in dolgotrajno branje, iz istega izreka pa lahko bralec/učenec pride do raznovrstnih sklepov. Ena njegovih značilnih tem je »vzpon na križ«, rdeča nit mnogih izrekov pa je povzeta v naslovu **O varovanju uma**.

Izaija Puščavnik

O varovanju uma

1. Med (duševnimi) utrpevanji je tudi jeza uma, ki je skladna z naravo in se obrača proti strastem.² Brez jeze človek ne doseže čistosti, če se ne razjezi na vse, kar vanj seje sovražnik.³ In ko je to odkril Job, je svoje sovražnike sramotil in jim govoril: »Nečastneži, vredni zaničevanja, brez vsakega dobrega, vi, ki vas nimam za vredne toliko, kot so vredni psi mojih pastirjev.«⁴ Kdor hoče priti do te jeze, skladne z naravo, naj odstrani vse svoje hotenje, dokler se ne postavi v stanje, ki je skladno z naravo uma.

5. Če torej um sliši to zaupno besedo (*parrhesia*), si drzne upreti se sovražnikom in reče: »Kdo je, ki bi se bojeval z menoj? Naj mi stopi nasproti. In kdo je, ki bi me sodil? Naj se mi približa. Glej, Gospod je moja pomoč, kdo mi bo storil zlo? Glej, vsi vi se boste postarali kakor obleka, (razžrta) od moljev.«¹⁴

7. Samotar mora zapreti vsa vrata svoje duše, se pravi čute,¹⁶ da skozi ne pade (v greh). In ko um sprevidi, da ga nič ne obvladuje, se pripravlja na nesmrtnost, tako da zbira svoje čute in jih oblikuje v eno telo.¹⁷

9. Če je um osvobojen, se odstrani pregrada med njim in Bogom.

Prevedla Jasna Hrovat